

50maddede

Mutluluk

Orhan Tüleylioğlu

© KARAKARGA YAYINLARI 246

*Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü,
telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.*

50 MADDEDE MUTLULUK

Orhan Tüleylioğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Mustafa Kutlukhan Perker

Yayın Koordinatörü: Mesud Ata

Editör: Seçil Epik

Reklam ve Tanıtım Müdürü: Bilgen Ülgen

1. Baskı: Aralık 2019

ISBN: 978-605-7865-50-2

*İmtiyaz Sahipleri: Yelda Cumalıoğlu, Mustafa Kutlukhan Perker
KaraKarga Yayınları, Destek Yayınları'nın alt kuruluşudur.*

Yayıncı Sertifika No: 13226

Adres: Abdi İpekçi Cad. No 31/5

Nişantaşı / İstanbul

Tel: (0 212) 252 22 42

Fax: (0 212) 252 22 43

 karakarga.com

 info@karakarga.com

 [karakargayayinlari](https://www.facebook.com/karakargayayinlari)

 [karakargayayinlari](https://www.instagram.com/karakargayayinlari)

 [karakargayayin](https://twitter.com/karakargayayin)

Baskı: Deniz Matbaa Mücellit

Adres: Maltepe Mahallesi Hastane Yolu,

Sokak No 1/6 Zeytinburnu - İstanbul

Tel: 0 212 613 30 06

Matbaa Sertifika No: 40200

50 MADDEDE MUTLULUK

Orhan Tüleylioğlu

Mutluluk sizin düřündüğünüz şey olmayabilir.

Mark Vernon

İçindekiler

ŞARLO’NUN KIRMIZI MUTLULUK ELMASI s11

İLK ANSİKLOPEDİDEKİ “MUTLU” MADDESİNİ KİM YAZDI? s19

RUSSELL’A GÖRE MUTLULUK s25

MARCUS AURELIUS’UN MUTLU YAŞAM FORMÜLÜ s31

MUTLULUK UMUDU TUTSAKLIK MIDIR? s35

MUTLU AŞK VAR MIDIR? s41

EKSİKSİZ BİR MUTLULUK OLANAĞI s47

MUTLU OLMAK İÇİN EVLENMEYİN s53

HEP MUTLU OLANLAR KİMLERDİR? s59

EVDE OLMAK MUTLULUK MUDUR? s65

MUTLU OLMA HAKKI s69

SEVEBİLEN MUTLUDUR s75

MUTLULUĞUN BEDELİ NEDİR? s81

MUTLULUK GÖRÜNDÜĞÜ GİBİ MİDİR? s85

ETİK OLMAYAN MUTLULUK s91

MUTLULUĞUN RESMİ YAPILABİLİR Mİ? s	95
UZUN ÇİLELER KISA MUTLU ANLAR s	99
MUTLULUĞUN ŞİİRİ YAZILAMAZ s	105
HAYAL ÂLEMİNDE YAŞAYANLAR s	109
MUTLULUK YAŞAMAK MIDIR? s	113
YENİ YIL MUTLULUK GETİRECEK Mİ? s	119
AİLE MUTLULUĞU s	125
ACI YAŞAMIN TADI TUZU DEĞİLDİR s	133
ÖZGÜRLÜK VE MUTLULUK ÖZDEŞ KAVRAMLARDIR s	139
DİRENİŞ VE MUTLULUK s	145
MUTSUZLUĞU TATMADAN MUTLU OLUNMAZ s	149
TÜM İNSANLIĞI MUTLU ETMEK MÜMKÜN MÜ? s	155
MUTLU ŞİDDET VE ACIMASIZ DÜNYA SENDROMU s	163
TEMBELLİK MUTLULUK GETİRİR Mİ? s	171
MUTLULUĞU KAYBETME KORKUSU s	177
MUTLULUK SÜREKLİ VE YOK EDİLEMEZ BİR ŞEYDİR s	181
YÜZ YIL SONRAKİ İNSANLIĞIN KADERİ s	187
UYGARLIK MUTLULUK GETİRİR Mİ? s	191
MUTLU PRENS GERÇEKTEN MUTLU MUYDU? s	195
MUTLULUK ON DAKİKAYA SIĞAR MI? s	201

MUTLULUĞUN GÖZÜ KÖRDÜR s213

MUTLULUK, MUTLULUĞUN DIŞINDADIR s219

BASİT ŞEYLERLE MUTLU OLMAK s225

MUTLULUĞUN FORMÜLÜ VAR MIDIR? s231

BİLGİSİZLİK MUTLULUK MUDUR? s235

SİBİRYA'DA DAHI MUTLULUK VARDIR s239

MUTLULUK UĞRUNA BAŞ EĞMEK s243

ÖMRÜN DÖRTTE ÜÇÜ MUTLULUĞA
HAZIRLANMAKLA GEÇER s247

HİÇ MUTLU BİR MEKTUP ALDINIZ MI? s251

MUTLULUĞA İNANMAK ZORUNDAYIZ s261

MUTLULUK TÜRKÜSÜ KİMİNLE SÖYLENİR? s267

YAŞLILIK MUTSUZLUK KAYNAĞI MIDIR? s273

MUTLU ÖLÜM VAR MIDIR? s277

MUTLULUK KONSERVESİ MUTLULUĞUN YERİNİ TUTAR MI? s281

MUTLU OLMAK ZORUNDA MIYIZ? s287

KAYNAKÇA s295

1

ŞARLO'NUN KIRMIZI MUTLULUK ELMASI

Charlie Chaplin, haftalık 150 dolar ücretle sinema yaşamına adım attı. 1914'te oynadığı ilk filminin ardından iki yıl içinde ABD'nin en tanınmış kişilerinden biri oldu. Birkaç yıl sonra Amerika'daki herkes onun bir yıllık toplam maaşını biliyordu: 670 bin dolar.

Chaplin, her ikisi de müzikhol oyuncusu olan annesi Hannah ve babası Charles Chaplin'den, küçük yaşta şarkı söyleyip dans etmesini öğrenmiş, sekiz yaşında sahneye çıkmıştı. Babasının bundan kısa bir süre sonra ölmesi, annesinin de sık sık akıl hastanesine girip çıkması yüzünden Chaplin'in Londra'daki çocukluk yılları, yatılı okul ve yetimhanelerde yoksulluk

ve sıkıntıyla geçti. Kardeşi Sidney’le birlikte sokakta geçen geceleri, karakolları, polis dayağını ve başka zorlukları tanıdı. Bir İngiliz vodvil topluluğunda çalışarak sayısız müzikhol skesinde oynayan Chaplin, 1913 yılında, ikinci New York turnesi sırasında, dönemin komik filmlerinin ünlü yapımcısı Mack Sennett tarafından keşfedildi. Çağ, caz çağıydı ve eğlenceye düşkün Amerika’da müzikhol, tiyatro ve sinema tam gaz gelişmekteydi. Sennett, Chaplin’in sinemada iyi iş çıkarabileceğini sezmişti.

Chaplin, melon şapka, dar bir frak ceket, bol pantolon, büyük ayakkabılar, bıyık ve bastondan oluşan ünlü Şarlo tipini ikinci filminde yarattı. Ama bu tipin özellikleri henüz tam anlamıyla oluşmamıştı. Yüzyılın savaşlar, devrimler, büyük ekonomik sıkıntılarla bunaldığı zor bir dönemde, Chaplin’in sessiz filmleri, dünyanın her yanında bugün hayal bile edilemeyecek genişlikte bir kitleye ulaştı.

1920’lerin başlarına gelindiğinde filmlerin sağladığı gelirlerin yüksekliği karşısında hiçbir stüdyo istediği ücreti ödeyemez hale gelmişti. Yirmi sekiz yaşındayken kendi yapım şirketini kurdu; o tarihten yaşamının sonuna dek, tek bir ticari başarısızlık yaşamayacaktı...

Şarlo’nun büyüleyici cazibesinden etkilenmeyen yok gibiydi. Hiç durmaksızın pataklanan ve bütün

inatçılığıyla hiç durmaksızın yumruklarıyla karşı koyan bu tiplere alttan alta, kişinin topluma karşı verdiği sonsuz ve genellikle umutsuz mücadele içindeki, umutlarla dolu ortalama bireyi temsil ediyordu. Chaplin o yıllarda şunları söylüyordu:

“İddiam şu ki biz insanların gözlerini açıyoruz, üstelik sadece gözü okşamak amacıyla değil. Niye, çünkü filmler dünyanın geri kalan yarısının hayatlarına uzanan yola, görmediğiniz insanlara, tarzlara, âdetlere, harcananlara ve biriktirilenlere, zarafetlere ve kepezeliklere bilinmedik yüreklerle açılan anahtar delikleridir! Eğer insanlar on kötü filmin yanı sıra bir iyi film seyredebilseler, dünyayı daha rahat idare ederler. Bir şeyi her kavrayışınızda kendinizi daha da büyütürsünüz. Biz daha işin başındayız...”

Gazeteler durmadan ondan söz ediyor, milyonlarca insanın gözünde neredeyse efsanevi bir önem kazanıyordu. Kendini özgürce ifade etmek, bütün insan ırkına sempati duyulması gerektiği mesajını aktarmak istiyordu. Hayatının büyük kısmında hep baskı altında olmuştu. Başka insanların düşünceleri tarafından prangalanmak istemiyor, okumayı bu yüzden fazlasıyla önemseydiğini belirtiyordu:

“Kötümser ya da insansever değilim ama bazı günler insanlarla temas kurmak beni fiziksel anlamda hasta ediyor. Böyle zaman ve dönemlerde romantikler arasında dünya-bezginliği diye bilinen takıntıdan mustarip oluyorum. Sonra da kendimi hayata tamamen yabancı hissediyorum. Tek kurtuluş, yalnızlık. O zaman da hayal dünyası en büyük gerçeklik; gerçek dünya ise bir yanılsama oluyor. Kütüphaneme gidiyor ve büyük soyut düşüncelerle yaşıyorum: Spinoza, Schopenhauer, Nietzsche ve Walter Pater.”

Ona göre, doğallık komedinin en büyük koşuluydu ve komedi dünyadaki kötü davranışları sonlandırabilirdi. Peki, en çaresiz yoksulluğu yaşadıktan sonra milyoner olmak insanda nasıl duygular uyandırıyor-du? Chaplin bu soruyu “Hiçbir şey başarı kadar başarısızlık getirmez,” diye yanıtlıyor ve ekliyordu: “Para asla ruhsal ya da entelektüel bir ihtiyacı karşılamaz.”

Yıllar geçecek Chaplin birden kendisini düşman bir ortamda bulacaktı. 1942’de, savaşta Almanlara karşı ikinci bir cephe çağrısında bulunduğu gene manşetlere çıktı. Siyasal tavrına yöneltilen saldırıda, hiçbir zaman ABD vatandaşlığına geçmemiş olmasının payı da vardı.

Daily Worker’ın 25 Ekim 1942 tarihli sayısında çıkan bir haber Chaplin’in şimşekleri üzerine çekmesine

neden oluyordu. Haberde Chaplin'in, komünist bir grup olan Savaş Kazanmak İçin Sanatçılar Cephesi'nde yaptığı bir konuşmaya yer verilmişti: "Vatandaş değilim, vatandaşlık kâğıtlarına ihtiyacım yok, hiçbir ülkeye karşı o anlamda bir vatanseverlik bağı hissetmedim, ama bütün insanlığa karşı bir yurttaşlık bağı hissediyorum kendimde. Ben dünya vatandaşıyım. Bu savaştan sonra Dört Özgürlük (ABD başkanı Roosevelt'in hedef olarak koyduğu dört özgürlük: ifade, inanç, irade ve korkmama özgürlüğü.) bir anlam ifade edecekse hangi ülkenin vatandaşı olduğumuzun bizim için bir önemi olmamalı."

Chaplin bu haberin doğru olup olmadığını soran gazetecilere şu yanıtı veriyordu:

"Vatanseverlik duygusu taşımadığım için bana karşı çıkmanız çok anlaşılır bir şey değil. Delikanlılığımdan beri ben böyleyim. Bunun için elimden bir şey gelmez. Dünyada gezmediğim yer kalmadı, vatanseverliğim belli bir guruba takılı kalmadı. Ben bütün dünyaya ve sıradan insanlara şefkat ve merhamet duyuyorum, buna beni eleştirenler de dahil, benim vatanseverliğim böyle."

Amerika'nın o yıllardaki kolektif psikolojisi Chaplin'i anlayacak durumda değildi. Ülkede sağcı senatör McCarthy'nin başlatmış olduğu "komünist avı" tümüyle çığırından çıkmıştı. ABD hükümetinin vergi